

УДК 343.359.2

*Д. В. Каменський**кандидат юридичних наук,**завідувач кафедри галузевих юридичних дисциплін**(Бердянський інститут державного**та муніципального управління**Класичного приватного університету)*

ПРОБЛЕМИ ВСТАНОВЛЕННЯ ОБ'ЄКТИВНИХ ОЗНАК НЕЗАКОННОГО ЗАЙНЯТТЯ ВОДНИМ ДОБУВНИМ ПРОМИСЛОМ

Охорона та раціональне використання водних біологічних ресурсів є однією з найактуальніших проблем сьогодення. Інтенсивний і постійно зростаючий антропогенний вплив на водні об'єкти та, як наслідок цього, забруднення середовища перебування водних біологічних ресурсів, а також незаконне рибальство призводять до виснаження районів промислу, зникнення багатьох видів риб, водних тварин і рослин. За таких обставин кожна цивілізована держава прагне удосконалити існуючі та запровадити нові заходи юридичного впливу на браконьєрів та інших правопорушників.

Метою запропонованої статті є з'ясування особливостей встановлення об'єктивних ознак незаконного зайняття водним добувним промислом, а також висвітлення проблемних питань кваліфікації злочину з урахуванням змісту цих ознак.

Проводячи екскурс в історію розвитку законодавства, спрямованого на протидію злочинам проти водних біологічних ресурсів, С. Є. Кальонов робить висновок про традиційно підвищену увагу законодавця до проблем

боротьби із незаконним воднодобувним промислом, а також про триваючу тенденцію забезпечення кримінально-правовими засобами охорони водної флори і фауни не лише з позиції їх споживчої цінності, а й з точки зору екологічної значущості, з урахуванням їх природного взаємозв'язку з іншими компонентами довкілля [1, с. 33].

Високий рівень суспільної небезпеки розглядуваного злочину обумовлений тим, що зайняття водним добувним промислом із порушенням встановленого порядку завдає істотної шкоди рибним запасам та іншим водним природним ресурсам країни, порушує умови збереження (виживання) популяцій водних біоресурсів.

Під безпосереднім об'єктом злочину, передбаченого ст. 249 КК, у науці кримінального права традиційно розуміється встановлений порядок раціонального використання, охорони і відтворення риб та інших об'єктів водної фауни як важливої складової частини навколишнього природного середовища.

Неабияке значення для правозастосовної практики має правильне встановлення ознак предмету злочину, передбаченого ст. 249 КК. Йдеться про водні живі ресурси, тобто організми, життя яких постійно або на окремих стадіях розвитку неможливе без перебування (знаходження) у воді. Це, зокрема: риби різних видів на всіх стадіях свого розвитку – статевозрілі екземпляри, мальки, ікра; морські ссавці (дельфіни, кити, тюлені, моржі, нерпи тощо); ракоподібні і голкошкірі водні безхребетні тварини (раки, краби, креветки, трепанги, морські їжаки, морські зірки), молюски (головноногі, червононогі, двостулкові – мідії, кальмари, устриці тощо); промислові водні рослини і водорості, які використовуються для виготовлення продуктів харчування, добрив, медичних препаратів і які підлягають спеціальному правовому захисту (наприклад, ламінарія або

▪ Проблеми встановлення об'єктивних ознак незаконного зайняття водним добувним промислом / Д. В. Каменський // Часопис Національного університету "Острозька академія". Серія "Право". – 2012. – № 1(5) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2012/n1/12kdvvd.pdf>.

морська капуста).

Із урахуванням положень чинного законодавства, правових ознак водних живих ресурсів, а також зважаючи на загальну поширеність поняття "водні живі ресурси" і водночас на необхідність правової індивідуалізації останніх, Т.В. Григор'єва пропонує законодавчо закріпити єдине юридичне поняття "водні живі ресурси". Під цим терміном, на думку дослідниці, слід розуміти сукупність водних живих організмів (риб, водних тварин та інших водних організмів), які постійно або на окремих стадіях свого розвитку перебувають у воді, знаходячись при цьому в стані природної волі, напіввільних умовах чи неволі, можуть бути об'єктами використання у межах державної юрисдикції [2, с. 160].

Т.В. Корнякова звертає увагу на обумовленість ознак предмета незаконного зайняття рибним, звіриним або іншим водним добувним промислом місцем вчинення посягання. Науковець констатує, що на півдні України у приморській зоні місцем учинення цього злочинного діяння є насамперед територіальні і внутрішні морські води із затоками, лиманами, протоками. Його предметом виступають морські риби різних порід, морські водні тварини й рослини, які мають промислове значення. Із зазначеними морськими територіями межують пониззя (з озерами і плавнями) Дніпра, Південного Бугу, Дністра, Дунаю та інших річок, де предметом правопорушень постають відповідні прісноводні породи риб і водних тварин. У центральній частині й на півночі України місцем учинення зазначених протиправних діянь є річки, озера, водосховища, а предметом злочину – прісноводні породи риб і водних тварин. У гірських річках незаконно виловлюють форель [3, с. 172-173].

Предметом злочину, передбаченого ст. 249 КК, не визнаються: 1) водні організми, добування яких нормативними актами не регламентується (водні

▪ Проблеми встановлення об'єктивних ознак незаконного зайняття водним добувним промислом / Д. В. Каменський // Часопис Національного університету "Острозька академія". Серія "Право". – 2012. – № 1(5) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2012/n1/12kdvvd.pdf>.

плазуни, планктон, шкідливі види риби, жаби тощо); 2) кормові угіддя, місця зимування, нерестові ділянки, тобто ділянки водних об'єктів, де відбувається розмноження риби та інших водних живих ресурсів); 3) бобри, ондатри, хохулі, видри, які є хутровими звірами і розглядаються (поряд із водоплаваючими птахами) як предмет незаконного полювання, передбаченого ст. 248 КК; 4) риби та інші водні живі організми, які завдяки вкладеній праці людини вже не виступають як природні багатства в їх природному стані, а включені у виробничо-трудова процес і набули внаслідок цього якості товару.

Дії осіб, винних у незаконному вилові риби, добуванні водних тварин, що вирощуються підприємствами, організаціями або громадянами у спеціально влаштованих чи пристосованих водоймах, або заволодіння рибою, водними тваринами, відловленими цими організаціями (особами), підлягають кваліфікації як злочин проти власності. У зв'язку з цим слід з'ясувати, в яких водоймах виловлено рибу або інших водних тварин, чи охоплювалась умислом винного належність водойми, і залежно від цього кваліфікувати його дії.

У судовій практиці зустрічаються непоодинокі випадки помилкової кваліфікації незаконного полювання за ст. 249 КК, а незаконного зайняття рибним, звіриним або іншим водним добувним промислом, навпаки, – за ст. 248 КК. Порівняльний аналіз демонструє, що передбачені цими кримінально-правовими нормами діяння є відмінними за безпосереднім об'єктом, у т. ч. предметом, окремими ознаками об'єктивної сторони та суб'єкта злочину. Відповідно, як слушно зазначає С. А. Голуб, спроби об'єднання юридичних ознак цих злочинів в одній статті КК є недоцільними [4, с. 132-136].

З об'єктивної сторони зайняття водним добувним промислом полягає у вилученні (ловля, збирання, добування тощо) будь-якими знаряддями

▪ Проблеми встановлення об'єктивних ознак незаконного зайняття водним добувним промислом / Д. В. Каменський // Часопис Національного університету "Острозька академія". Серія "Право". – 2012. – № 1(5) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2012/n1/12kdvvd.pdf>.

(промисловими, любительськими, забороненими) водних живих ресурсів із природного середовища. Поняття "промисел" використовується у цьому разі не як позначення певного різновиду множинності злочинів, а як характеристика об'єктивної сторони злочинного посягання на об'єкти водної фауни, яке може бути як одноразовим, так і неодноразовим. До рибного промислу потрібно відносити також ловлю цінних порід риб (лососевих, осетрових) з метою заготівлі ікри. Для наявності складу розглядуваного злочину не має значення те, займалась особа промислом виключно для себе чи з метою реалізації здобутого.

Незаконність зайняття відповідним водним добувним промислом з точки зору кваліфікації за ст. 249 КК означає, що така діяльність здійснюється, зокрема, без належного дозволу, у заборонений час, у недозволених місцях, забороненими знаряддями і способами лову, із перевищенням установлених лімітів чи норм вилову. Для визнання промислу незаконним достатньо встановити наявність хоча б однієї з названих обставин. Як слушно зазначається в юридичній літературі, "для з'ясування змісту поняття "незаконне", що вживається у диспозиції ч. 1 ст. 249 КК, слід обов'язково звертатись до особливостей правового режиму зайняття водним добувним промислом, які визначаються у чинному законодавстві України, що: а) взагалі забороняє зайняття таким промислом або б) дозволяє це, щоправда, лише за наявності відповідних умов" [5, с. 111-112]. Відповідно, беручи до уваги ту обставину, що диспозиція ст. 249 КК має чітко виражений бланкетний характер, розкриття змісту незаконності відповідної поведінки вимагає від правозастосовувача звернення до нормативних актів, що регулюють порядок здійснення рибальства в Україні.

Зайняття водним добувним промислом без належного дозволу відбувається тоді, коли промисел здійснюється самовільно, без одержання

▪ Проблеми встановлення об'єктивних ознак незаконного зайняття водним добувним промислом / Д. В. Каменський // Часопис Національного університету "Острозька академія". Серія "Право". – 2012. – № 1(5) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2012/n1/12kdvvd.pdf>.

спеціального дозволу компетентного органу. Любительське і спортивне рибальство на водоймах загального користування здійснюється безоплатно і без надання спеціальних дозволів (уточнимо – якщо це здійснюється у межах встановлених законодавством обсягів безоплатного вилову водних біоресурсів).

Так, вироком Устинівського районного суду Кіровоградської області Н. та Р. були засуджені за ч. 1 ст. 249 КК. Як випливає з матеріалів кримінальної справи, Н. за попередньою змовою з Р. з метою зайняття забороненим видом рибальства із застосуванням заборонених знарядь лову приїхали на легковому автомобілі до штучної насипної греблі додаткової водойми річки Березівки. При цьому Н. та Р. взяли із собою 6 місінових сіток та двохмісний гумовий човен "Омега". Прибувши на місце і накачавши човен, зазначені особи відпливли на ньому на відстань близько 50 метрів від берега і виставили по периметру даної водойми 6 місінових сіток, після чого повернулися на берег. Через деякий час Н. та Р. на човні запливли до водойми і витягли раніше виставлені ними сітки з рибою. Таким чином, використовуючи заборонені знаряддя лову у нерестовий період, засуджені здійснили незаконний вилов риби у кількості 542 шт. плітки. Унаслідок протиправних дій навколишньому природному середовищу були заподіяні матеріальні збитки на суму 5528 грн., що становить істотну шкоду [6].

Рибальство у заборонений час має місце, якщо воно здійснюється тоді, коли зайняття водним добувним промислом заборонено: а) взагалі (наприклад, забороняється рибальство у новостворених водосховищах до особливого розпорядження, любительський лов тюленів, усіх видів осетрових та їхніх гібридів, лосося, форелі, харіуса, деяких інших видів риб, усіх видів крабів, устриць та інших видів, занесених до Червоної книги

▪ Проблеми встановлення об'єктивних ознак незаконного зайняття водним добувним промислом / Д. В. Каменський // Часопис Національного університету "Острозька академія". Серія "Право". – 2012. – № 1(5) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2012/n1/12kdvdp.pdf>.

України); б) у строки, на які встановлено заборону для певних видів водних тварин чи водоймищ (конкретні терміни зайняття водним добувним промислом визначаються за басейно-територіальним принципом і закріплюються у правилах промислового, любительського і спортивного рибальства). Наприклад, наказ МЕПР від 20 вересня 2011 р. № 328 "Про тимчасову заборону спеціального використання китоподібних Чорного та Азовського морів" забороняє спеціальне використання (вилучення з природного середовища існування) з будь-якою метою, крім випадків збирання решток загиблих дельфінів з науково-дослідною метою, строком на три роки видів китоподібних, занесених до Червоної книги України, а саме: дельфіна звичайного, афаліни, морської свині звичайної.

Правила любительського і спортивного рибальства забороняють лов водних живих ресурсів у темний час доби (пізніше години від заходу сонця та раніше години до його сходу) з човнів та інших плавучих засобів у Чорному та Азовському морях. Лов раків забороняється у нерестовий період, під час линьки і виношування ікри. Конкретні строки заборони на лов раків встановлюються місцевими органами рибоохорони і доводяться до відома населення через засоби масової інформації.

До недозволених місць потрібно відносити ті водойми або їхні ділянки, в яких водний добувний промисел заборонений завжди або дозволяється лише протягом певного часу. Так, любительським і спортивним рибальством забороняється займатись: у каналах теплоенергоцентралей, підвідних та скидних каналах електростанцій; у відводах рибогосподарських та меліоративних систем, у шлюзових каналах; поблизу мостів, які охороняються, у межах режимних зон охорони; у радіусі 500 м навколо риборозплідних господарств; у зимувальних ямах.

Забороненими визнаються ті знаряддя та способи зайняття рибним та

▪ Проблеми встановлення об'єктивних ознак незаконного зайняття водним добувним промислом / Д. В. Каменський // Часопис Національного університету "Острозька академія". Серія "Право". – 2012. – № 1(5) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2012/n1/12kdvvd.pdf>.

іншим водним добувним промислом, якими взагалі не дозволяється користуватись або які не дозволяється застосовувати для добування певних об'єктів водної фауни. Наприклад, під час любительського і спортивного рибальства забороняється лов водних живих ресурсів із застосуванням вибухових і отруйних речовин, електроструму, колючих знарядь лову, вогнепальної і пневматичної зброї (за винятком гарпунних рушниць для підводного полювання), промислових та інших знарядь лову, виготовлених із сіткоснастевих матеріалів усіх видів і найменувань, лов раків у темну пору доби із застосуванням підсвічування. Забороняється промислове рибальство способом багріння, за допомогою брязкал і бовтаня. Під час підводного полювання на риб за допомогою гарпунних рушниць не дозволяється застосовувати акваланги та інші автономні дихальні пристрої.

Вироком Бердянського міськрайонного суду Запорізької області С. було визнано винним у вчиненні злочину, передбаченого ч. 1 ст. 249 КК. Матеріалами кримінальної справи було встановлено, що С. разом з іншими членами риболовецької бригади на маломірному судні СМБ-40 із використанням забороненого знаряддя вилову – бичкової напівмеханізованої драги, розмір вічка якої у приводах і крилах становив 16 мм, а у кутці – 14 мм (це суперечило вимогам п. 11 Режиму промислового рибальства у басейні Азовського моря у 2006 р.), незаконно здобув 2813 кг бичка, унаслідок чого рибним запасам Азовського моря було заподіяно матеріальну шкоду на суму 145 043, 91 грн. [7]

Позитивне вирішення питання про істотність шкоди, заподіяної незаконним водним добувним промислом у кожному конкретному випадку залежить від кількості, вартості та екологічної цінності здобутих або знищених водних біоресурсів. Істотною шкодою визнається, наприклад, вилов або відстріл хоча б одного морського ссавця, загибель великої

▪ Проблеми встановлення об'єктивних ознак незаконного зайняття водним добувним промислом / Д. В. Каменський // Часопис Національного університету "Острозька академія". Серія "Право". – 2012. – № 1(5) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2012/n1/12kdvvd.pdf>.

кількості мальків, риб і водних безхребетних тих видів, які занесені до Червоної книги України, знищення нерестовищ риби, вилов риби тих видів, у відтворенні яких є труднощі, знищення популяції водних організмів, спустошення або забруднення водойми, велику кількість добутих, знищених або непоправно ушкоджених водних тварин порівняно з їх популяцією у конкретній водоймі.

Залежно від ступеня інтенсивності впливу на водну екосистему в її стані та розвитку можуть відбуватись інші, більш глибокі зміни (щодо екологічної рівноваги, природного відтворення, екологічної безпеки). Зокрема, при отруєнні водних тварин, продукція з яких призначена для харчових цілей, або добуванні завідомо радіоактивно опромінених водних ресурсів, суспільна небезпека розглядуваного злочину різко зростає. Тому якщо наслідки незаконного зайняття водним промислом, крім екологічної шкоди, полягали у заподіянні шкоди життю чи здоров'ю особи, вчинене діяння потребує додаткової кваліфікації як відповідний злочин проти життя та здоров'я особи [8, с. 132].

Під час оцінки матеріальної шкоди, заподіяної внаслідок незаконного добування чи збирання водних живих ресурсів із природного середовища (цінних видів риби, водних безхребетних і водних рослин у рибогосподарських водних об'єктах України; водних безхребетних і водних рослин, що є природним багатством континентального шельфу України; живих організмів у виключній (морській) економічній зоні України, а також анадромних видів риби, що утворюються у річках України за межами цієї зони) застосовуються спеціальні такси, затверджені постановою Кабінету Міністрів від 19 січня 1998 р № 32.

У вчиненні злочинів, передбачених ч. 1 ст. 248 і ч. 1 ст. 249 КК, було звинувачено В. Встановлено, що В., перебуваючи на державному

▪ Проблеми встановлення об'єктивних ознак незаконного зайняття водним добувним промислом / Д. В. Каменський // Часопис Національного університету "Острозька академія". Серія "Право". – 2012. – № 1(5) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2012/n1/12kdvdp.pdf>.

водоймищі р. Слuch, яке охороняється егерською службою, із порушенням правил полювання, самовільно, без належного дозволу та з використанням протизаконних саморобних засобів – металевих капканів, здійснив незаконний вилов двох ондатр, чим заподіяв шкоду довкіллю на загальну суму 2000 грн., тобто вчинив злочин, передбачений ч.1 ст. 248 КК. У той же день В., незаконно займаючись рибним добувним промислом, у період нересту за допомогою риболовних сіток незаконно виловив одного лина, десять карасів, чотири карпи, заподіявши шкоду довкіллю на суму 195 грн. 50 коп., скоївши у такий спосіб злочин, передбачений ч. 1 ст. 249 КК. Враховуючи вартість, екологічну цінність, кількість добутого, а також розмір заподіяної довкіллю шкоди, Красилівський районний суд Хмельницької області суд не погодився із позицією державного обвинувачення про наявність істотної шкоди, заподіяної рибним добувним промислом. У результаті суд зробив висновок про відсутність у діях В. складу злочину, передбаченого ч. 1 ст. 249 КК. Відтак В. було визнано винним лише у незаконному полюванні, що заподіяло істотну шкоду [9].

Варто зазначити, що у кримінально-правовій доктрині неодноразово зверталась увага на необхідність внесення змін до кримінально-правової норми про незаконне зайняття рибним, звіриним або іншим водним добувним промислом у частині встановлення конкретного вартісного показника наявності істотної шкоди. Стверджується, що такі зміни сприятимуть покращенню практики застосування цієї норми КК і врешті-решт удосконаленню механізму кримінально-правової охорони рибних запасів та інших об'єктів водної фауни [10, с. 12; 11].

Традиційно злочин, передбачений ст. 249 КК України, є закінченим з моменту спричинення істотної шкоди. Водночас незаконне зайняття водним добувним промислом, яке не потягло за собою зазначених наслідків,

▪ Проблеми встановлення об'єктивних ознак незаконного зайняття водним добувним промислом / Д. В. Каменський // Часопис Національного університету "Острозька академія". Серія "Право". – 2012. – № 1(5) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2012/n1/12kdvvd.pdf>.

утворює склад адміністративного правопорушення (ст. 85 КпАП).

Проведений аналіз особливостей кваліфікації незаконного зайняття водним добувним промислом дозволяє дійти висновку про загалом вдалий підхід вітчизняного законодавця до опису об'єктивних ознак розглянутого складу злочину. Водночас ознайомлення з матеріалами відповідної правозастосовної практики, статистичними звітами, а також результатами останніх екологічних досліджень переконує, що однієї лише правової охорони цього елемента довкілля недостатньо. Необхідно стимулювати більш "агресивне" переслідування порушників режиму добування водних живих ресурсів із своєчасним зверненням до заходів кримінальної репресії.

Список використаних джерел

1. Калёнов С. Е. Уголовно-правовая охрана водных биологических ресурсов (по материалам Дальневосточного федерального округа): дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.08 / С. Е. Калёнов. – Хабаровск, 2003. – 220 с.
2. Григор'єва Т. В. Правове регулювання використання й охорони водних живих ресурсів: дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.08 / Т. В. Григор'єва. – Х., 2004. – 188 с.
3. Корнякова Т. В. Характеристика злочинів проти довкілля / Т. В. Корнякова // Проблеми законності. – 2009. – № 104. – С. 166-176.
4. Голуб С. А. Кримінальна відповідальність за незаконне полювання: дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.08 / С. А. Голуб. – К., 2005. – 175 с.
5. Борисов Є. М. Деякі питання визначення змісту суспільно небезпечного діяння у складі незаконного зайняття рибним, звіриним або іншим водним добувним промислом (ст. 249 Кримінального кодексу

України) / Є. М. Борисов // Вісник Одеського національного університету. – 2008. – Том 13, Вип. 10: Сер. "Правознавство". – С. 106-113.

6. Архів Устинівського районного суду Кіровоградської області. Справа № 1-43 за 2007 р.

7. Архів Бердянського міськрайонного суду Запорізької області. Справа № 1-560 за 2007 р.

8. Оробець К. Суспільно небезпечні наслідки як ознака об'єктивної сторони незаконного зайняття рибним, звіриним або іншим водним добувним промислом / К. Оробець // Підприємництво, господарство і право. – 2009. – № 7. – С. 131-135.

9. Архів Красилівського районного суду Хмельницької області. Справа № 1-127/08 за 2008 р.

10. Бессонов А. К вопросу о понятии крупного ущерба при квалификации незаконной добычи рыбы / А. Бессонов // Уголовное право. – 2008. – № 6. – С. 10-12.

11. Гончарова Ю. С. Незаконная добыча водных животных и растений: уголовно-правовое, компаративное и криминологическое исследование: дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.08 / Ю. С. Гончарова. – Саратов, 2007. – 221 с.

Каменський Д. В.

Проблеми встановлення об'єктивних ознак незаконного зайняття водним добувним промислом

Статтю присвячено дослідженню проблем встановлення об'єктивних ознак незаконного зайняття рибним, звіриним або іншим водним добувним промислом. Зокрема, розкриваються особливості бланкетного способу

▪ Проблеми встановлення об'єктивних ознак незаконного зайняття водним добувним промислом / Д. В. Каменський // Часопис Національного університету "Острозька академія". Серія "Право". – 2012. – № 1(5) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2012/n1/12kdvvd.pdf>.

викладення диспозиції ст. 249 КК України; досліджуються ознаки об'єкта, предмета та злочинного діяння; висвітлюються підходи судів до встановлення об'єктивних ознак незаконного добування водних живих ресурсів

Ключові слова: водні біологічні ресурси, тваринний світ, водний добувний промисел, предмет злочину, істотна шкода, довкілля

Каменский Д. В.

Проблемы установления объективных признаков незаконного занятия водным добывающим промыслом

Статья посвящена исследованию проблем установления объективных признаков незаконного занятия рыбным, звериным или иным водным добывающим промыслом. В частности, раскрываются особенности бланкетного способа изложения диспозиции ст. 249 УК Украины; исследуются признаки объекта, предмета и преступного деяния; освещаются подходы судов к установлению объективных признаков незаконной добычи водных живых ресурсов

Ключевые слова: водные биологические ресурсы, животный мир, водный добывающий промысел, предмет преступления, существенный вред, окружающая природная среда

Kamensky D. V.

Problems of establishing objective characters of illegal watery obtaining trading

The article refers to the research of problems of establishing objective characters of criminal liability for illegal fish, animal and other illegal watery obtaining trading. In particular, the specifics of the blanket description of Article

▪ Проблеми встановлення об'єктивних ознак незаконного зайняття водним добувним промислом / Д. В. Каменський // Часопис Національного університету "Острозька академія". Серія "Право". – 2012. – № 1(5) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2012/n1/12kdvvd.pdf>.

249 of the Criminal Code of Ukraine is revealed; features of object, subject and criminal act are researched; court approaches to establishing objective characters of water poaching are covered

Key words: watery biological resources, animal world, watery obtaining trading, subject of crime, substantial damage, environment